

strebt her til at forandre Tienden fra at være en Naturalydelse i Kjørven til en Ydelse in natura i Sæd eller til en Ydelse i Penge, har man dog stadig holdt paa at anerkjende Tienden som en virkelig fast Eiendom, idet nemlig den loobestemte Tiende ikke kan afhændes, og der ikke kan kontraheres om Salg af Tiende fra een Mand til en anden, som ikke er Tiendeyder, paa anden Maade end den, der er bestemt for fast Eiendom, nemlig ved fuldt Skjøde. Det er en anden Sag, naar Tienden overdrages fra Eieren til Yderen, men det ligger udenfor, hvad der her er Tale om. Tienden er at betragte som en ven og fuld Eiendom, og naar man vil gjøre den Forandring, som her er foreslaaet, er Spørgsmaalet, hvorvidt denne Forandring svarer til, hvad man bør kræve, naar der er Spørgsmaal om at forandre en Eiendoms Natur. Med Hensyn her til staar da uimodfagt, hvad der blev fremsført ved 1ste Behandling, og som jeg tror, at ogsaa Flertallet anerkjender, at der er ikke faa, men endog mange Tiendeiere, som have udbragt deres Tiende til et langt større Vælob ved at faae den ydet in natura, end der er Udfigt til at erholde, naar Ydelsen forandres paa den Maade, som her er foreslaaet, nemlig til en Betaling efter Kapitelsagt. Man har søgt at afhjælpe denne Ulempe ved her at foreslaa at etablere en ny Kapitelsagt, en Kapitelstart, ansat for hvert enkelt Herred. Man vil derved ganske vist faae en ny Maade at tilvejebringe en Pris paa, hvorved det maaste kunde synes, at den mere vilde ramme Værdien af Sæd for de mindre Distrikter; men jeg er overbevist om, at naar det skulde udføres i Livet, vilde det vise sig, at det ikke blot ikke vilde være en Forbedring af de Vanskeligheder, som allerede nu frembyde sig, men at Vanskelighederne kun vilde blive endnu større, thi mange Tiendeiere vilde derved komme til at faae endnu lavere Priser end den nuværende Kapitelstart. Tiendeierne have i en længere Aarrække bevislig bragt deres Tiende ud til en Pris, der er ikke lidt større end, hvad Kapitelstarten nu er, Tabet bliver endnu større, hvis man gaar ind paa Vædringsforslaget. Saasnart man kan finde en Maade, hvorpaa dette Tab kan dækkes, er der i mine Tanker ikke noget væsentligt Principmæssigt til Hinder for at komme ind paa Afsløsningen af dette Forhold, men hertil er der slet ingen Anledning i det foreliggende Forslag, og Flertallet har ikke villet forlade den Betragtning, som oprindelig laa i det indbragte Lovudkast, nemlig at holde sig blot og bar til Kapitelstarten. Havde man opstillet et Forslag om, at den Forskel, som tilkommer Tiendeieren, hvor han i en vis Aarrække bevislig har bragt mere ud af Tienden end Kapitelstarten, skulde dækkes paa en eller anden Maade, enten ved en Aversionalsum eller ved en aarlig Godtgjørelse, eller paa hvilken Maade man nu vilde foreslaa, saa for mig gjerne; men Noget

af denne Art tror jeg er uundgaaelig nødvendig, naar der skal være Udfigt til at faae dette Spørgsmaal løst paa en saadan Maade, at det kan føres igjennem. Saalænge man ikke er kommen dertil, tror jeg, at Sagen stadig vil staa som et uløst Dufte, om hvilket man kan strides, og om hvilket der maaste kan reises en varm Kamp fra forskjellige Sider; men man vil ikke bidrage til at faae selve Spørgsmaalet løst. — Det var kun disse Bemærkninger, som jeg vilde tillade mig at anføre med Hensyn til Mindretallets Stilling til dette Spørgsmaal, om hvilket vi nu maaste ville faae nogle nærmere Udtalelser fra de øvrige Medlemmer, maaste ogsaa fra de ærede Medlemmer, som have indbragt Forslaget.

Frederiksen: Jeg har deltaget i Indbringelsen af dette Forslag. Jeg kunde ikke noget Dieblit have været betænkelig ved at tage denne lille Sag for sig alene, idet det efter min Mening vil være aldeles unødvendigt at sætte den i Forbindelse med Tiendesagen i det Hele taget. Jeg tror tilstrækkelig tidligere at have viist min Villighed til at gaa ind paa hele Tiendesagen, jeg har selv indbragt Forslag til en Afsløsning af Tienden, og skøndt jeg har hørt mange ubestemte Indvendinger mod den, har jeg dog aldrig hørt nogen- somhelst bestemt væsentlig Indvending; men ganske vist har det været klart, at det vil være vanskeligt at bringe en Tiendeafsløsning igjennem, fordi der hersker saa forskellige Opfattelser om den retfærdige og rigtige Afsløsning af denne Sag hos Flertallet i denne Sal og navnlig hos Landssthinget, og dobbelt vanskeligt vil det være, fordi der efter min Mening i dette Dieblit ikke er nogen ret stærk Villie tilstede til Reformer, hverken hos Regjeringen eller hos Repræsentationen. Jeg har faa meget mindre troet det vigtigt at tage denne Sag for alene, som det, hvorledes man nu end tænker sig hele Tienden afløst, dog er utvivlsomt, at der forud maa ske en Konvertering af Tiendeydelsen in natura til Penge. Det er en Foranstaltning, der absolut nødvendig hører til den større Tiendeafsløsning, saaledes at dette lille Forholds Ordning snarere maa hjælpe paa hele Forholdets Ordning. Jeg kan ikke negte, at det i høj Grad har forbaudet mig at se, hvorledes denne Sag er bleven modtaget fra flere Sider. Jeg tillod mig at ytre strax ved den første Behandling — og saavidt jeg erindrer, stod heller ikke de Ytringer, der saaldt fra mine Medforslagsstillere i mindste Maade derimod —, at det var min Opfattelse som Forslagsstiller at søge en virkelig retfærdig Afgjørelse, en simpel Konvertering af den Ydelse, der her bestod. Jeg tror, at denne Ydelse er saa uensigtsmæssig for begge Parter og saa uretfærdig, at det vilde være i begge Parter's Interesse. Men Spørgsmaalet er, om det, vi her foreslaa er fuldstændig retfærdigt. Jeg tillod mig allerede dengang at sige, at der